

Professori Pekka Laaksonen:

Tervehdys Inhan kotikylään

I.K. Inha astui elämäni syksyllä 1967. Olin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistossa nuorena tutkijana järjestelemässä arkiston kuvakokoelmia. Eräässä laatikossa oli hyvässä säilössä tutunnäköisiä valokuvia: ne olivat Inhan Kirjallisuuden Seuralle luovuttamat Vienan retken kuvat vuodelta 1894. Niitä oli kolmatta sataa.

Seuraavana vuonna toimitin Urpo Vennon kanssa pienen ja kauniisti taitetun kokoelman Inhan kuvia (*I.K. Inha 1894 – valokuvaaja Vienan Karjalassa*). Siitä saakka kaipailin pääsyä Vienan Karjalan laulumaille katsomaan, miltä nämä Inhan kuvaamat maisemat ja ihmiset nyt näyttävät.

Parikymmentä vuotta myöhemmin haave toteutui. Näin alkoivat Arhippa Perttusen säätiön ja Juminkeon järjestämät kymmenet yhteiset retket Markku Niemisen kera Vienan runokyltiin. Kun Inha täytti 125 vuotta 1990, Virroilla järjestettiin seminaari, johon osallistuin ja pääsin samalla katselemaan Inhan kotimaisemia. Juhlavuoden kunniaksi toimitin entistä laajemman laitoksen Inhan kuvista. Siitä on ollut apua nyt kaksikymmentä vuotta kestäneillä Vienan retkillä, joille tuhannet ihmiset ovat päässeet mukaan.

Uuden Kalevalan juhluvuonna 1999 Suomalaisen Kirjallisuuden Seura oli vihdoinkin valmis julkaisemaan Inhan Kalevalan laulumailta teoksen kokonaisuudessaan kaikkine kuvineen ja hakemistoineen, jotka siihen rakensimme. Samaan aikaan Inhan muuta tuotantoa on julkaistu näyttävästi uudelleen. Viimeksi on ilmestynyt Inhan Helsinkiä käsittelevä kuvateos ja tietenkin Aamu Nyströmin Inhan elämää uudella tavoin valottava mainio teos.

Oli mukava viettää syyskuista viikonloppua Virtain Jäähdyshuoneessa vienalaisystävien kanssa Maija Myllykankaan hyvässä hoivassa: muistella menneitä, kuvitella tulevia ja puhua Inhasta. Ja mielenkiintoista oli päästä käymään Inhan kotitalon pihapiirissä ja rantamailla Jouko Tourosen opastuksella. Hyviä keskusteluita käytiin myös Juha ja Jaana Kallion ylläpitämässä Suomen tyylikkäämmässä kahvilassa, Torisevan Kahvimajalla.

Kun pääsin sunnuntai-iltana kotiin, kaivoin oitis Inhan kirjat esille, aloin katsella etenkin Inhan Virroilta ottamia kuvia ja päätin tulla heti keväällä uudelleen. Kalevalan laulumaitten välistä löysin kolme ystäväni lähettämää pientä kirjelappusta.

Helmi Virtaranta, Erno Paasilinna ja Antti Tuuri kiittävät uudesta Laulumaitten laitoksesta. Ehkä ne sopii Inhan kunniaksi julkaista tässä.

3.4.1999

”Hyvä ystävä, siitä on paljon aikaa, kun ensi kerran kuulin, että sinä suunnittelet julkaisua, jossa olisivat mukana kaikki Inhan Karjalassa ottamat kuvat, siis nekin jotka syystä tai toisesta oli jätetty pois varhemmista ”Laulumaista”. Onnittelen sydämestäni, että tämä suunnitelmasi on nyt toteutunut kauniiksi teokseksi. Vuosien takaisen suunnitelman toteutuminen on parasta, mitä ihmisen elämässä voi tapahtua. Ja kiitos että lähetit minulle tämän mainion teoksen. Arvaat, että se tuottaa iloa vanhalle Karjalan kävijälle! Toivotan sinulle hyvää kesää ja antoisia Karjalan matkoja, parhain terveisin Helmi Virtaranta.”

11.4.1999

”Kiitos lähettämästäsi I.K. Inhan komeasta laitoksesta. Tällainen vanha korpin sydän vielä sykähtää, kun näkee huolellisesti tehdyn painotyön, hyvin toimitetun kirjan ja hakemistot. Minulla on kyllä Kalevalan laulumaitten priimakuntoinen ensipainos, vihkoina julkaistu, mutta käytössä se on hankalanpuoleinen. Asetan kirjasi sen rinnalle. Terveisin Erno Paasilinna”

15.4.1999

”Pekka HV. Kiitoksia mainiosta kirjalähetyksestä; kylläpä oletkin tehnyt komean teoksen. Nuo Inhan kuvat kyllä koskettavat ja kertovat, saa siinä nykyaikaisilla vehkeillä varustautunut valokuvaaja kyllä yrittää, jos samalle tasolle aikoo, ja itse jutut jotenkin niin raikasta luettavaa. Kiitos! Antti (Tuuri)”